

INFORMACJE
O CHARAKTERZE ILOŚCIOWYM I JAKOŚCIOWYM
DOTYCZĄCE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W GŁUBCZYCACH
PODLEGAJĄCE UJAWNNIENIU (III FILAR)
NA DZIEŃ 31.12.2017 R.

Spis treści

I. Wstęp	3
1. Informacje ogólne o Banku.....	3
2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej.....	3
II. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku.	3
1. Ryzyko kredytowe.....	5
A. Zarządzania ryzykiem kredytowym.....	5
B. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.....	8
C. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.....	9
D. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.....	10
E. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym.....	10
F. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń.....	11
2. Ryzyko płynności.....	13
3. Ryzyko stopy procentowej.....	15
4. Ryzyko operacyjne.....	15
5. Ryzyko braku zgodności.....	18
III. Udziały lub akcje w innych jednostkach.....	19
1. Akcje lub udziały.....	19
IV. Fundusze własne.....	19
V. Adekwatność kapitałowa.....	20
1. Informacje ogólne.....	20
2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.....	20
3. Pozostałe wymogi kapitałowe.....	21
4. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku:.....	21

I. Wstęp

1. Informacje ogólne o Banku.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach z siedzibę w Głubczycach ul. Sobieskiego 8. Został wpisany do rejestru sądowego w Sądzie Rejonowym w Opolu VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego i wpisany jest on do rejestru przedsiębiorców pod numerem 0000021470.

Zgodnie ze Statutem, Bank Spółdzielczy działa na terenie:

- Województwa opolskiego, na terenie powiatów: głubczyckiego, kędzierzyńsko - kozielskiego, prudnickiego;
- Województwa śląskiego, na terenie powiatu: raciborskiego.

Rozpoczęcie działalności Banku datuje się na dzień 11 listopad 1947 roku.

Bankowi nadano numery identyfikacyjne:

REGON	-	000504290
NIP	-	7480002556
Kod bankowy	-	88680004

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Głubczycach prowadził działalność w ramach Centrali i Punktów Kasowych:

- a) *Centrala Banku – Bank Spółdzielczy w Głubczycach, ul. Sobieskiego 8*
- b) *Punkt Kasowy w Głubczycach, ul. Fabryczna 2*
- c) *Punkt Kasowy w Kietrze, ul. Wojska Polskiego (Arkady).*

W kwietniu 2017 roku został zamknięty Punkt Kasowy w Głubczycach przy ul. Słowackiego 42C.

Przeciętne zatrudnienie w Banku w 2017 r. wyniosło 23,13.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach na dzień 31.12.2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje w polskich złotych.

2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej.

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji, a także zgodnie z założeniami polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Głubczycach w niniejszym dokumencie zawarto informacje w zakresie zgodnym z Rozporządzeniem CRR.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach prezentuje w niniejszym dokumencie i ogłasza w sposób dostępny jakościowe i ilościowe informacje dotyczące adekwatności kapitałowej.

Bank prezentuje wszystkie poniższe informacje na podstawie danych w ujęciu indywidualnym.

II. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku oraz poszczególne komórki organizacyjne. Ogólny cel oraz zasady obowiązujące w Banku w procesie zarządzania ryzykiem określa „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Głubczycach”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

1. Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) Metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego;
- 2) Metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

2. Do podstawowych istotnych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

- 1) Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji;
- 2) Ryzyko płynności;
- 3) Ryzyko stopy procentowej;
- 4) Ryzyko operacyjne;
- 5) Ryzyko braku zgodności.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- Identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- Pomiar ryzyka,
- Zarządzanie ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- Monitorowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- Raportowanie obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Ponadto w ramach planu ekonomiczno-finansowego w Banku funkcjonują „Zasady polityki Banku Spółdzielczego w Głubczycach” w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka:

1. Polityka handlowa – plan działań marketingowych.
2. Polityka kapitałowa i dywidendowa.
3. Polityka zarządzania ryzykiem płynności.
4. Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
5. Polityka kredytowa (w tym polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).
6. Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym
7. Polityka kadrowa.
8. Polityka zgodności
9. Polityka bezpieczeństwa informacji.
10. Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego.
11. Analiza historyczna limitów.

W Banku działa zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą następujące organy, organizacyjne:

RADA NADZORCZA	→	POZIOM NADZORCZY
ZARZĄD	→	POZIOM ZARZĄDZAJĄCY
KOMITETY	→	POZIOM DORADCZY
ZESPÓŁ DS. RYZYK, SPRAWOZDAWCZOŚCI I ZGODNOŚCI	→	POZIOM ANALITYCZNY
POZOSTALI PRACOWNICY I KOMÓRKI ORGANIZACYJNE	→	POZIOM OPERACYJNY
AUDYT WEWNĘTRZNY	→	POZIOM KONTROLNY

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

1. Ryzyko kredytowe.

Ryzyko kredytowe definiowane jest, jako ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązania lub pogorszeniem się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem, jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym, jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

A. Zarządzania ryzykiem kredytowym.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- 1) Identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- 2) Ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- 3) Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- 4) Wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- 5) Zarządzanie ryzykiem rezydualnym, w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) Zarządzaniem ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 7) Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 8) Kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji Bank prowadzi poprzez:

- 1) Stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy.
- 2) Bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji.
- 3) Przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych.
- 4) Windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi.
- 5) Kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego, Bank prowadzi poprzez:

- 1) Pomiar i ocenę jakości ekspozycji kredytowych.
- 2) Identyfikację czynników ryzyka, dywersyfikację ryzyka.
- 3) Ocenę poziomu i adekwatności rezerw
- 4) Ustanawianie, weryfikację oraz analizę wykorzystania i przestrzegania, przyjętych limitów wewnętrznych (w tym Dtl i LtV).
- 5) Analizę skali odstępstw od ogólnych warunków kredytowania (stosowanych na podstawie decyzji Zarządu).
- 6) Ocenę procesu monitorowania ekspozycji.
- 7) Analizę wyników procesu dochodzenia roszczeń.
- 8) Pomiar wartości odzysku z zabezpieczeń.
- 9) Pomiar i analizę kwot nieodzyskanych (strat kredytowych).
- 10) Monitorowanie procesu ustanawiania zabezpieczeń.
- 11) Pomiar poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi), w tym przeciętny poziom bieżącego LtV oraz poziom ekspozycji, dla których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy.
- 12) Ocenę realizacji założeń Polityki kredytowej.
- 13) Wykonywanie testów warunków skrajnych ekspozycji kredytowych.
- 14) Przedsięwzięcia organizacyjno-kadrowe, polegające w szczególności na:

- a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
- b) Prawidłowym przepływie informacji,
- c) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
- d) Nadzorze nad działalnością kredytową.

Przeglądów oraz klasyfikacja ekspozycji kredytowych Bank do października 2017 dokonywał zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 r. Począwszy od listopada Bank dokonuje przeglądu ekspozycji kredytowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Jako **ekspozycje przeterminowaną**, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek z opóźnieniem w płatności przekraczającym 90 dni w stosunku do pierwotnego terminu.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności klasyfikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z kryteriami określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z 12 października 2017 roku.

Ekspozycje w kategorii „poniżej standardu” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
- Ekspozycji względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji.

Ekspozycje w kategorii „wątpliwe” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,
- Ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza, gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto).

Ekspozycje w kategorii „stracone” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
- Ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
- Ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- Ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- Ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- Kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- Kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- Kategorii *"normalne"* – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- Kategorii *"pod obserwacją"*,
- Grupy *"zagrożone"* – w tym do kategorii *"poniżej standardu"*, *"wątpliwe"* lub *"stracone"*.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Tabela 1. Kwota należności (w zł) od sektora niefinansowego na 31.12.2017 roku.

Kategoria należności	01.01.2017 Wartość bilansowa	31.12.2017 Wartość nominalna	Korekta wartości ESP	Odsetki	Odpis aktualizacyjny na odsetki	Rezerwa celowa	31.12.2017 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	40 008 272,42	46 361 614,56	465 744,49	68 100,78	297,23	122 698,64	45 840 974,99
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	16 796,54	1 886,63	-	389,61	389,61	1 886,63	-
Inne należności	980,84	1 443,86	-	-	-	-	1 443,86
Razem	40 026 049,80	46 364 945,05	465 744,49	68 490,40	686,84	124 585,27	45 842 418,85

Tabela 2. Kwota należności (w zł) od sektora budżetowego na 31.12.2017 roku.

Kategoria należności	01.01.2017 Wartość bilansowa	31.12.2017 Wartość nominalna	Korekta wartości ESP	Należne odsetki	Rezerwa	31.12.2017 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	6 890,69	-	-	4 936,11	-	4 936,11
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	-	-	-	-	-	-

Tabela 3. Stan i zmiany rezerw celowych (w zł) na należności wg stanu na 31.12.2017 roku

	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie: (760*)	Rozwiązanie: (860*)	Wykorzystanie rezerwy	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych na 31.12.2017 r:
1. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	169 666,35	50 206,24	79 715,32	15 572,00	124 585,27	124 585,27
- w sytuacji normalnej	118 492,37	49 505,00	45 298,73	-	122 698,64	122 698,64
- pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
- poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
- wątpliwe	-	-	-	-	-	-
- stracone	51 173,98	701,24	34 416,59	15 572,00	1 886,63	1 886,63
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	-	-	-	-	-	-
Razem	169 666,35	50 206,21	79 715,32	15 572,00	124 585,27	124 585,27

Tabela 4. Należności od sektora finansowego wg stanu na 31.12.2017 roku

Kategoria należności	01.01.2017 Wartość bilansowa	31.12.2017 Wartość nominalna	Odsetki	Rezerwa	31.12.2017 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	10 668 442,67	15 354 453,87	9 845,26	-	15 364 299,13
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-
Należności stracone	-	-	-	-	-

Łączna kwota należności od sektora niefinansowego i budżetowego według wyceny bilansowej, na dzień 31.12.2017 roku wyniosła **45 847 354,96 zł**.

Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

B. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, zabezpieczeń. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

W 2017 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Tabela 5. Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie:	Wartość nominalna:	Korekta wartości o ESP:	Rezerwy celowe:	Odpis aktualizacyjny na odsetki	Odsetki:	Wartość bilansowa:
Instytucje finansowe	15 354 453,87	-	-	-	9 845,26	15 364 299,13
Podmioty niefinansowe	46 363 501,19	465 744,49	124 585,27	686,84	68 490,40	45 840 974,99
Budżet	-	-	-	-	4 936,11	4 936,11
Razem	61 717 955,06	465 744,49	125 585,27	686,84	83 271,77	61 210 210,23

Suma wierzytelności Banku oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym jednego podmiotu nie przekracza limitu koncentracji wierzytelności, który nie może przekroczyć 25% funduszy własnych banku.

Tabela 6. Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów na dzień 31.12.2017 roku (LE)

Podmiot	Zaangażowanie kredytowe	Udział w funduszach własnych (% uznanego kapitału)
Podmiot A	827 059,53	10,19%
Podmiot B	900 798,14	11,10%
Podmiot C	1 656 540,72	20,42%
Podmiot D	1 092 818,99	13,47%
Podmiot E	1 344 946,77	16,58%
Podmiot F	1 340 604,74	16,52%
Podmiot G	1 781 546,92	21,96%
Podmiot H	1 314 257,05	16,20%
Podmiot I	1 704 591,87	21,01%
Podmiot J	1 462 603,44	18,03%
Podmiot K	827 414,89	10,20%
Razem	14 253 183,06	175,66%

Tabela 7. Struktura zaangażowania kredytowego Banku pod względem koncentracji branżowej (wg PKD) na dzień 31.12.2017 roku

Sektor gospodarki	Wartość bilansowa	Udział w Obligu kredytowym
Przetwórstwo przemysłowe	149 400,89	0,33%
Handel	165 992,27	0,36%
Obsługa nieruchomości	2 100 830,17	4,58%
Budownictwo	1 839 265,97	4,01%
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	41 371 127,83	80,25%
Informacja i komunikacja	69 478,79	0,15%
Ścieki i odpady	144 870,07	0,32%
Razem	45 840 974,99	100,00%

Działalność Banku znacząco koncentruje się na rolnictwie. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

C. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Cel zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie powinien zapewnić bezpieczną działalność Banku poprzez stały monitoring:

- 1) Jakości ekspozycji kredytowych,
- 2) Poziomu i adekwatności rezerw,
- 3) Wykorzystania i przestrzegania przyjętych limitów,
- 4) Skali odstępstw (przełamień),
- 5) Wyników procesu monitorowania ekspozycji,
- 6) Wyników procesu dochodzenia roszczeń: wartości odzysku z zabezpieczeń (w tym z poszczególnych scenariuszy dochodzenia roszczeń: egzekucji komorniczej i uzgodnionej sprzedaży nieruchomości przez kredytobiorcę) oraz kwot nieodzyskanych (strat kredytowych),
- 7) Zaawansowania procesu ustanawiania zabezpieczeń,
- 8) Poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi), w tym struktury przedziałów wartości LtV,

- 9) Poziomu ekspozycji, których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy,
- 10) Poziomu ekspozycji EKZH ze spłata balonową,
- 11) Realizacji założeń polityki kredytowej (ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie) i zachowania apetytu na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie obejmuje następujące elementy:

- 1) Sporządzanie analiz w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, na zasadach opisanych w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 2) Monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw.
- 3) Analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności.

D. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

W analizie portfelowej ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględni w szczególności:

- 1) Jakość i strukturę detalicznych ekspozycji kredytowych (w tym wielkość opóźnień w spłacie i czas zaangażowania), w tym odrębnie DEK udzielonych z zastosowaniem uproszczonych metod oceny zdolności kredytowej,
- 2) Poziom zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 3) Poziom rezerw,
- 4) Wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów,
- 5) Skale odstępstw (przełamań),
- 6) Wyniki procesu monitorowania ekspozycji,
- 7) Wyniki procesu dochodzenia roszczeń,
- 8) Kwoty nieodzyskane (straty kredytowe - umorzenia),
- 9) Wartości odzysku z zabezpieczeń (efektywność zabezpieczeń),
- 10) Realizację Polityki kredytowej (ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych).

Analizy ryzyka w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych, wykonywane przez stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, przedkładane są Zarządowi Banku. Zarząd Banku okresowo, nie rzadziej niż raz na pół roku, przedkłada Radzie Nadzorczej sprawozdanie na temat poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, wykorzystaniu limitów, jakości i skuteczności procesów kredytowych oraz realizacji zasad Polityki wobec tych ekspozycji.

E. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano. Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje:

- 1) Jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed udzieleniem kredytu (w tym wskaźniki LtV i LtV II), zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 2) W celu ograniczania ryzyka wyceny oraz ryzyka związanego z zakończeniem ochrony przed ryzykiem kredytowym, monitorowaniu poddawana jest jakość i wartość rynkowa zabezpieczeń (w tym wskaźniki LtV i LtV II) w trakcie trwania umowy kredytowej, zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych

- 3) Ubezpieczenie zabezpieczeń rzeczowych będących podstawą stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

W odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje:

- 1) Sytuacje gospodarcza, zmiany koniunktury, mogące mieć wpływ na wartość zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zmian cen nieruchomości,
- 2) Wskaźnik LtV dla portfela kredytów i jego istotnych składowych,
- 3) Wskaźnik LtV II dla portfela kredytów i jego istotnych składowych,
- 4) Wysokość zastosowanych pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych dla portfela kredytów,
- 5) Wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia lub jednego dostawcy zabezpieczenia,
- 6) Wskaźniki jakości kredytów, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie i kredytów detalicznych w rozumieniu rekomendacji T KNF,
- 7) Efektywność prowadzonych działań egzekucyjnych,
- 8) Wysokość umorzeń w ciężar rezerw na produktach kredytowych,
- 9) Przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej,
- 10) Przestrzeganie zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego,
- 11) Audyt wewnętrznych regulacji obowiązujących w Banku, ze szczególnym uwzględnieniem ich zgodności z przepisami zewnętrznymi, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego do Zarządu i Rady Nadzorczej, odbywa się w cyklach i w zakresie ujętym w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

F. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń.

Bank podejmując decyzje o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

- Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
- Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013 roku.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

W przypadku udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatami do oprocentowania ze środków ARiMR, Bank dąży do ustanawiania zabezpieczeń w wysokości wyższej od minimalnych współczynników zabezpieczeń, wynikających z obowiązujących przepisów wewnętrznych, w celu ograniczenia ryzyka związanego z ewentualną koniecznością zwrotu dopłat.

W przypadku zmiany klasyfikacji należności do wyższej kategorii ryzyka Bank dąży do wzmocnienia zabezpieczeń, w szczególności umożliwiających całkowite pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie aktualizowana przez pracowników Banku, w ramach prowadzonego monitoringu, pod kątem adekwatności do poziomu ryzyka transakcji kredytowej.

Stosowane przez Bank prawne formy zabezpieczenia wierzytelności spełniają wymogi prawa powszechnie obowiązującego. Zasady wyceny poszczególnych zabezpieczeń zawarte są w Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

Poniżej wymieniono wszystkie stosowane przez Bank prawne formy zabezpieczeń, należy jednak zaznaczyć, że do najczęściej stosowanych należą: hipoteki na nieruchomościach komercyjnych mieszkalnych. Na podstawie Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia stosowane przez Bank:

- a) Weksel in blanco (art. 1 - 10 i 101 - 104 prawa wekslowego),
- b) Poręczenie wekslowe (awal - art. 30 - 32 prawa wekslowego),
- c) Poręczenie według prawa cywilnego (art. 876 - 887 kodeksu cywilnego),
- d) Gwarancja bankowa (art. 80 - 84 i 87 prawa bankowego),
- e) Przelew (cesja) wierzytelności na zabezpieczenie (art. 509-517 kodeksu cywilnego), w tym przelew wierzytelności z akredytywy zabezpieczającej (akredytywa stand-by),
- f) Przelew wierzytelności z rachunku bankowego (terminowego, oszczędnościowego) w innym banku wraz z umowa o ustanowieniu blokady rachunku oraz pełnomocnictwem,
- g) Przelew praw z umów ubezpieczeniowych,
- h) Przystąpienie do długu,
- i) Przejęcie długu,
- j) Przewłaszczenie rzeczy ruchomych tj. Przeniesienie na bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności rzeczy ruchomych,
- k) Przeniesienie własności nieruchomości i zobowiązanie się banku do powrotnego przeniesienia własności pod warunkiem spłaty kredytu,
- l) Zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych,
- m) Zastaw rejestrowy na prawach,
- n) Zastaw rejestrowy na wierzytelnościach,
- o) Zastaw ustawowy,
- p) Wpłata środków pieniężnych na rachunek banku wraz z zobowiązaniem banku do zwrotu wpłaconej kwoty po uzyskaniu spłaty zadłużenia wraz z odsetkami i prowizją (art. 102 prawa bankowego) - kaucja pieniężna,
- q) Blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- r) Hipoteka:
 - Hipoteka umowna,
 - Hipoteka łączna - umowna,
 - Hipoteka przymusowa,
- s) Akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji,
- t) Pisemne oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji, gdy dłużnikiem jest osoba, która dokonywała bezpośrednio z bankiem czynności bankowej lub osoba będąca dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z tej czynności bankowej - art. 97 ust. 1 i 2 prawa bankowego,
- u) Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, tj.:
 - Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, gdy rachunek prowadzony jest w banku,
 - Pełnomocnictwo do pobrania wierzytelności banku z rachunku bankowego, gdy rachunek ten prowadzony jest w innym banku.

2. Ryzyko płynności.

Ryzyko płynności jest definiowane, jako zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów, związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu).

Podstawowym celem zarządzania płynnością w Banku jest zapewnienie zdolności do zachowania płynności płatniczej, utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych oraz dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Realizując przyjęte cele w zakresie zarządzania ryzykiem płynności Bank kierował się zasadą utrzymywania pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych, lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe. Bank prowadził działalności w ramach przyjętego apetytu na ryzyko, tzn. poziom ryzyka płynności w ciągu 2017 roku mieścił się w granicach określonych przez nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej. Działalność opierała się na stabilnych źródłach finansowania, a także istniała możliwość upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Rada Nadzorcza zatwierdza akceptowalny poziom podejmowanego ryzyka oraz sprawuje ogólny nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem płynności w zakresie zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem i planem finansowym Banku.

Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej na poziomie Zarządu Banku oraz komórek organizacyjnych. Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za organizację, monitorowanie i nadzorowanie procesu zarządzania płynnością, w oparciu o informacje zarządcze. Zarząd Banku podejmuje decyzje mające wpływ na profil ryzyka płynności oraz uchwała regulacje wewnętrzne określające system zarządzania ryzykiem.

Obok Rady Nadzorczej i Zarządu, koordynujących politykę zarządzania ryzykiem na najwyższym szczeblu, w procesie zarządzania płynnością Banku uczestniczą:

- 1) Członek Zarządu odpowiedzialny za Pion Ryzyka,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami – który opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykami Bankowymi w Banku Spółdzielczym w Głubczycach”.
- 3) Zespół ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności - który inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka.

W okresach miesięcznych w Banku przeprowadza się całościową ocenę ryzyka poprzez pomiar i monitorowanie płynności bieżącej, krótko – , średnio – i długoterminowej wykorzystując analizy:

- 1) Zestawienia luki płynności,
- 2) Nadzorczych miar płynności,
- 3) Systemu limitów ostrożnościowych i wskaźników płynności,
- 4) Osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych,
- 5) Koncentracji depozytów,
- 6) Zbywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów,
- 7) Płynności długoterminowej, w szczególności w przypadkach znacznego zaangażowania w długoterminowe finansowanie rynku nieruchomości lub dużych projektów,
- 8) Wyników comiesięcznych testów warunków skrajnych polegających na testowaniu scenariuszy możliwego rozwoju sytuacji kryzysu płynności
- 9) Wyników corocznych testów warunków skrajnych.

Zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość miar na dzień 31.12.2017 roku przedstawiała się następująco:

Tabela 8. Wydruk składników nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2017 r.

A1 Podstawowa rezerwa płynności				
	Kasa			625 369,73
	Rachunek bieżący			20 974,47
	Rozliczenia z tytułu kart płatniczych			106 682,00
	Lokaty własne z term płatności do 7 dni			7 301 114,53
	Papiery wart. z term. płatności do 7 dni			17 217 166,08
RAZEM A1 Podstawowa rezerwa płynności				25 271 306,81
A2 Uzupelniająca rezerwa płynności				
	Lokaty z terminem płatności 7-30 dni			230 887,71
	Depozyt obowiązkowy + odsetki			6 238 170,00
RAZEM A2 Uzupelniająca rezerwa płynności				
A3 Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym				
	Środki dla BFG Rach celowe (FOŚ, FP, FPro)			874 850,24
	Obligacje 10-letnie			2 648 502,23
RAZEM A3 Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym				3 523 352,47
A4 Aktywa o ograniczonej płynności				
	Kredyty			45 842 418,85
	Dopłaty z ARiMR			4 936,11
RAZEM A4 Aktywa o ograniczonej płynności				
A5 Aktywa niepłynne				
	Akcje			1 150 769,00
	Udziały w innych jednostkach			48 750,00
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego			301 715,00
	Rzeczowe aktywa trwałe			2 631 256,83
RAZEM A5 Aktywa niepłynne				4 133 490,83
A6 Aktywa ogółem				85 244 562,78
B1 Fundusze własne pomniejszone z tyt. ryzyk rynkowego, dostaw, kontrahenta				8 114 180,99
	(A1+A2)/A6	Min	0,20	0,37
	B1/A5	Min	1,00	1,96

Na potrzeby zabezpieczenia i ograniczania ryzyka w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym plany awaryjne, limity i wskaźnik płynności, transakcje lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe, stabilna baza depozytowa.

Monitorowane i raportowane są w okresach dziennych i miesięcznych limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu.

3. Ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębnia się cztery zasadnicze kategorie ryzyka:

- 1) Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się głównie do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- 2) Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe oferowane przez Bank praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego opcje,
- 4) Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.

Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w 2017 r. była minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach nadzorczych. Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku, w połączeniu z ustalonym na dany rok obrachunkowy przez Zarząd Banku limitem dopuszczalnego ryzyka wyniku odsetkowego. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

Metodę luki stopy procentowej (jako podstawowe narzędzie),

Metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,

Analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez pracownika z Zespołu ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności. Każdorazowe przekroczenie limitu skutkuje opracowaniem informacji w tym zakresie na posiedzenie Zarządu.

4. Ryzyko operacyjne.

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych innych niż związane ze zmieniającą się sytuacją ekonomiczną, w tym również ryzyko prawne; z zakresu definicji wyłącza się ryzyko strategiczne i ryzyko utraty reputacji w związku z niemożliwością dokładnego oszacowania tych ryzyk.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka wystąpienia strat operacyjnych oraz dążenie do ich zminimalizowania. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym, które obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) Określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,

- 2) Bieżące prowadzenie i analizowanie rejestru zdarzeń i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 3) Opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczenia, transferu ryzyka operacyjnego,
- 4) Zarządzanie kadrami,
- 5) Określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego bank,
- 6) Zdefiniowanie tolerancji / apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach przekroczenia tych wartości,
- 7) Przyjęcie założeń do systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

Celem nadrzędnym do zrealizowania w roku 2017 w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym było utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka. Pracownicy Banku zobowiązani są do wpisu incydentu w dniu, w którym zaistniały zdarzenia ryzyka operacyjnego oraz przedkładania informacji o incydentach w okresie minimum miesięcznym w formie pisemnej.

W ramach klasyfikacji działalności Bank stosuje linie biznesowe:

- Bankowość detaliczna,
- Bankowość komercyjna,
- Płatności i rozliczenia,
- Działalność niezwiązana z czynnościami bankowymi.

Zdecydowana większość strat operacyjnych dotyczy linii płatności i rozliczenia

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2017 wyliczony został metodą podstawowego wskaźnika bazowego, zgodnie z zasadami określonymi Rozporządzeniu 575/2013 UE.

Tabela 9. Schemat obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2017.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Średnia
Odsetki należne i podobne przychody	2 580 724,74	2 407 338,43	2 698 180,25	2 562 081,14
Odsetki do zapłaty i podobne opłaty	582 520,49	475 955,47	531 416,90	529 964,29
Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/zmiennej stopie dochodu	2 126,00	3 544,00	3 315,70	2 995,23
Należności z tytułu prowizji/opłat	788 873,11	730 528,20	747 534,50	755 645,27
Koszty z tytułu prowizji/opłat	44 051,99	58 277,98	63 290,00	55 206,66
Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych	260 064,50	236 432,38	245 260,48	247 252,45
Pozostałe przychody operacyjne	5 454,03	53 430,03	30 972,19	29 952,08
Wynik	3 010 669,90	2 897 039,59	3 130 556,22	3 012 755,24
Wskaźnik	3 012 755,24			
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	451 913,29			

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: regulacje wewnętrzne, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu oraz informacje o zdarzeniach operacyjnych w poszczególnych liniach biznesowych, procesach i podprocesach.

W Banku gromadzone i ewidencjonowane są informacje o zdarzeniach klasyfikowanych w obszarze ryzyka operacyjnego. Dla wspomaganie procesu ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje program informatyczny OperNet. Pomiarowi podlegają zarówno zdarzenia finansowe jak i nie finansowe. Stosowany jest podział zdarzeń operacyjnych na typy zdarzeń i związane z nim rodzaje kosztów zgodny z Rekomendacją M KNF.

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym:

1. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad strategią zarządzania ryzykami Banku oraz prawidłowością funkcjonowania procesu zarządzania tym ryzykiem.
2. Zarząd Banku – zapewnia zasoby niezbędne do prawidłowej realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (organizację struktury, etaty, narzędzia informatyczne) oraz przyjmuje zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, a także zatwierdza regulaminy organizacyjne i instrukcje.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami – odpowiada za ocenę ryzyka w Banku, opiniuje projekty aktów normatywnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym przygotowane przez stanowisko zarządzania ryzykami i analiz oraz przekazuje informacje dla Zarządu i Rady Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego Banku.
4. Zespół ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności – odpowiada za monitorowanie ryzyka operacyjnego, przygotowuje projekty aktów normatywnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, koordynuje realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
5. Pracownicy – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych oraz dostarczają dane do wyliczania.
6. Komórka Audytu Wewnętrznego sprawowana przez odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego. W ramach wykonywania częściowego audytu wewnętrznego mają za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku charakteryzujących się wysoką podatnością na ryzyko.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację kwartalną dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Tabela 10. Suma strat brutto ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2017 w podziale na rodzaje zdarzeń i kategorie w ramach rodzaju

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	01.01.2017 do 31.12.2017
Oszustwa wewnętrzne	Działania nieuprawnione	-
	Kradzież i oszustwo	-
	Razem	0,00
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	-
	Bezpieczeństwo systemów	-
	Razem	0,00
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	-
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	-
	Podziały i dyskryminacja	-
	Razem	0,00
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnienie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	-
	Razem	0,00
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe	-
	Razem	0,00

Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	Systemy	450,00
	Razem	450,00
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzenie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	11,19
	Monitorowanie i sprawozdawczość	-
	Napływ i dokumentacja klientów	-
	Zarządzanie rachunkami klientów	-
	Kontrahenci niebędący klientami Banku	-
	Sprzedawcy i dostawcy	-
	Razem	11,19
SUMA STRAT BRUTTO		461,19

Według wyżej przedstawionego podziału największą wartość strat operacyjnych zarejestrowano w rodzaju zdarzeń: Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

Tabela 11. Procesy, w których zaistniało zdarzenie ryzyka operacyjnego.

Bankowość elektroniczna i rozliczenia	5 888
Kompleksowa obsługa Banku w zakresie gospodarki własnej i infrastruktury oraz księgowości i rachunkowości	1
Obsługa kasowo-skarbcowa i bankomatowa	34
Sprawozdawczość i analityka	4
Zarządzanie bezpieczeństwem oraz IT	6
Zarządzanie ryzykiem	8
Razem	5 941

Bank w 2017 roku nie poniósł żadnych strat z tytułu zdarzeń ryzyka braku zgodności. Nie odnotowano takich zdarzeń w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego a ponadto dokonana analiza w systemie finansowo – księgowym poszczególnych grup kosztów, nie wykazała poniesienia przez Bank kosztów związanych z nieprzestrzeganiem zewnętrznych lub wewnętrznych przepisów prawa, strat związanych z zapłaconymi karami, odszkodowaniami czy też odsetkami karnymi.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka):

- Modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego;
- Zabezpieczenia fizyczne;
- Zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia).

5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie kosztów finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nieprzestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.

Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.

Realizacja tych celów wymagała wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji.

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Instrukcji oraz Polityce zgodności.

III. Udziały lub akcje w innych jednostkach

Na dzień 31.12.2017 rok Bank Spółdzielczy w Głubczycach posiada następujące aktywa finansowe.

1. Akcje lub udziały

a. Akcje BPS S.A. w Warszawie o łącznej wartości 1 150 769,00 zł

Powyższe akcje zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

b. W pozostałych jednostkach PartNet Sp z o.o.- 43 750,00 zł

Powyższe udziały zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

c. Dłużne papiery wartościowe

Według stanu na dzień 31.12.2017r. Bank posiadał dłużne papiery wartościowe w postaci bonów pieniężnych NBP w kwocie 17 217 166,08 zł

d. Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – 5 000,00 zł

Bank Spółdzielczy w Głubczycach w dniu 31.12.2015 roku przystąpił do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Powyższe udziały zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

IV. Fundusze własne.

W związku z wejściem w życie w 2014 roku zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz wynikającą z ww. nowelizacją przepisów krajowych, z uwzględnieniem wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego. Wprowadzenie w/w przepisów wiązało się ze zmianą definicji funduszy własnych, wynikającą z dążeniem unijnego pracodawcy do zwiększenia stabilności kapitałowej instytucji finansowych. Fundusze własne Banku obliczone na dzień 31.12.2017 r. wniósł 8 114 180,99 zł.

Poziom funduszy własnych spełnia wymogi kapitałowe określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) oraz art. 128 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe.

Rachunek kapitałów uznanych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Rodzaj funduszu	Kwota funduszy
Fundusz udziałowy (z uwzględnieniem amortyzacji)	274 555,00
Kapitał Tier I	8 114 180,99
Kapitał podstawowy Tier I	8 114 180,99
Kapitał Tier II	-
Razem fundusze własne (łącznie uznany kapitał)	8 114 180,99
Wskaźnik kapitałowy	16,77

V. Adekwatność kapitałowa.

1. Informacje ogólne.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego.

Bank w 2017r. przyjmował następujące kryteria istotności:

- ilościowe – liczone jako udział wymogów kapitałowych z tytułu danego rodzaju ryzyka w funduszach własnych. Jako istotne określa się ryzyko, na które Bank tworzy wymogi kapitałowe na poziomie wyższym niż 2% funduszy własnych Banku,
- jakościowe – analizowane niezależnie od kryterium ilościowego w przypadku pozostałych ryzyk, które nie powodują wymiernych strat dla Banku, nie wymagają tworzenia wymogów kapitałowych, a analizowane niezależnie od kryterium ilościowego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Metody wyliczania wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Głubczycach”.

2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje metodę standardową wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Tabela 13. Szczegółowe wyliczenie ryzyka kredytowego na 31 grudnia 2017 roku w zł

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji:	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia MŚP	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	17 602 012,00	-	-
Ekspozycje wobec samorz. regionalnych lub władz lokalnych	-	-	-
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	4 936,00	987,00	987,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	14 979 453,00	217 757,00	217 757,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 125 148,00	5 125 148,00	3 904 850,00
Ekspozycje detaliczne	7 132 289,00	5 349 217,00	5 349 217,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	34 679 632,00	34 679 632,00	26 422 412,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	2 978,00	4 467,00	4 467,00
Ekspozycje kapitałowe	3 848 021,00	3 848 021,00	3 848 021,00
Inne pozycje	3 614 970,00	2 989 600,00	2 989 600,00
Razem:	86 989 439,00	52 214 829,00	42 737 311,00

Kwotę ekspozycji po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP (0,7619) należy pomnożyć przez 8% aby otrzymać **wymóg kapitałowy**: $42\,737\,311,00 * 8\% = 3\,418\,985,00$ zł.

Na dzień bilansowy Bank nie tworzy dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

3. Pozostałe wymogi kapitałowe

Bank nie prowadzi działalności handlowej, co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Tabela 14. Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2017 roku w zł

L.p.	Rodzaj ryzyka	Minimalny wymóg kapitałowy
I	Ryzyko kredytowe	3 418 985,00
II	Ryzyko rynkowe	-
III	Ryzyko operacyjne	451 913,00
IV	Ryzyko koncentracji	-
V	Ryzyko płynności	-
VI	Ryzyko stopy procentowej	-
Całkowity wymóg kapitałowy		3 870 898,00

4. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku:

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została opracowana w oparciu o postanowienia Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych

warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonania przeglądu procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku oraz o przepisy Prawa Bankowego.

Bank przyjął politykę wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Głubczycach Uchwałą nr 7/VII/RN/2017 z dnia 26.07.2017.

Do stanowisk kierowniczych w rozumieniu polityki zalicza się: Członków Zarządu.

Zasady oceny Członka Zarządu:

1. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku, dokonuje się w oparciu o wyniki całego Banku. Ocena efektów pracy dokonywana jest po zakończeniu roku i obejmuje 3 lata, tj. rok miniony oraz 2 poprzednie lata.

2. Kryteriami oceny efektów pracy są:

- Zysk netto,
- Współczynnik wypłacalności,
- Jakość portfela kredytowego,
- Suma bilansowa,

Tabela 15. Informacje o sumie wypłaconych w 2017 r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF.

	Pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze	Wynagrodzenie		Ilość osób
		Wypłacone	Odroczone	
1.	Członkowie Zarządu	371 934,16	0	3
2.	Pozostali pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF	0	0	0

Wg stanu na 31.12.2017 r. nie dokonano wypłaty Członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczonej wypłatą.

Tabela 16. Informacje o sumie wypłaconych w 2017 r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF:

Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2017r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

Bank Spółdzielczy w Głubczycach podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

Niniejsza informacja została zatwierdzona na posiedzeniu Zarządu w dniu 02.07.2018 roku.